

Hrišćanski fundamentalizam

KRATKA INFORMACIJA

KURZ-
INFOS

**Projekat
katoličkih i protestantskih predstavnika
o pitanjima religije i pogleda na svet**

Evangelische Zentralstelle
für Weltanschauungsfragen

Hrišćanski fundamentalizam

Ovaj letak vas informiše o ekstremnom pravcu hrišćanske vere koji se naziva „hrišćanski fundamentalizam“. Ovaj pravac u Nemačkoj zastupa samo jedna mala manjina hrišćana. Kako biste informaciju pravilno svrstali, potrebno je da znate kakvu ulogu u Nemačkoj imaju religije:

Više od dve trećine ljudi u Nemačkoj pripadaju nekoj verskoj zajednici. Većina njih, tačnije polovina stanovništva, su pripadnici dve velike hrišćanske crkve: rimokatoličke i evangeličke crkve. Pored toga ima 5 % muslimana, skoro svi oni su došli u Nemačku migracijom u poslednje dve generacije. Manje od 1 % stanovništva su hrišćanski fundamentalisti. Mnogi od njih su članovi samostalnih zajednica koje ne pripadaju nekoj od većih crkava. Mnoge od tih zajednica vrbuju za sebe i svoju veru među izbeglicama i tražiocima azila.

Sloboda veroispovesti znači: Konkurencija mnogih grupa

U Nemačkoj postoji sloboda veroispovesti. Sve verske zajednice mogu da pridobijaju za sebe i da svoju veru žive u praksi sve dok se pridržavaju državnih zakona. Zato pored velikih religija postoje mnoge manje grupe, među njima i mnoge hrišćanske zajednice. Neke od tih zajednica daju otvoreno informacije o svojoj veri i svom životu. One su delom tesno povezane sa velikim crkvama kao i međusobno. Ipak, njihova vera za ljude iz drugih zemalja i kultura često nije lako razumljiva. Neke od hrišćanskih grupa pak žive u svađi sa društvom i drugim hrišćanima. Zašto?

- Oni se ne rukovode vrednostima koji važe u nemačkom društvu. Na primer, oni su protiv ravnopravnosti žena. Ili svojim članovima ne daju slobodu da napuste njihovu zajednicu.

- Oni se sa velikim crkvama i međusobno prepiru o pravilnom razumevanju hrišćanske vere. Na primer, oni tvrde da velike crkve pogrešno tumače Bibliju, Sveto pismo hrišćana. Neki od njih kažu da su oni jedini pravi hrišćani.
- Takve grupe ne obaveštavaju uvek otvoreno o sebi. Oni prećutkuju konflikte koje imaju kako bi lakše pridobili ljude za sebe.

Hrišćanski fundamentalizam: Šta je to?

Podloga hrišćanskog fundamentalizma je verovanje da Biblija, Sveto pismo hrišćana, daje apsolutno ispravne odgovore za sva pitanja u vezi morala, nauke i politike. Fundamentalisti kažu da iz Biblije saznaju pravilnu politiku za svoju zemlju, ispravne državne zakone, pravila za ispravan porodični život, za ispravnu nauku i tako dalje. Većina hrišćana ne razumeju Bibliju na taj način. Za njih je Biblija osnova njihove vere. Ona za njih nije udžbenik koji daje odgovore na sva pitanja o svetu. Hrišćanski fundamentalizam je politički pokret, jer fundamentalisti pokušavaju da oblikuju državu i društvo prema onome što oni smatraju biblijskim pravilima i Božijom voljom. Oni žele i drugačiju nauku. Skoro svi oni, na primer, odbijaju prirodne nauke, pre svega ideju evolucije. Veliki broj fundamentalista takođe tvrdi da ne postoji promena klime koju je prouzrokovao čovek. Neki fundamentalisti ne dozvoljavaju da njihova deca posećuju državnu školu. Oni smatraju da se tamo uči nemoral. Da se tamo ne poštuju njihova verska uverenja. Borba fundamentalista protiv države i nauke u Nemačkoj ne igra veliku ulogu, jer predstavljaju malu manjinu. Najčešće ne nastupaju ofanzivno. Oni se više ograđuju od, po njihovom mišljenju, neverujuće okoline. U SAD je situacija drugačija. Tamo hrišćanski fundamentalizam igra važnu ulogu u politici.

Odakle potiče reč fundamentalizam?

Od 1910. do 1915. u SAD je objavljen niz spisa pod engleskim naslovom: „The Fundamentals – a Testimony to the Truth“. To na srpskom znači „Fundamenti – svedočanstvo o istini“. Ovi spisi su napisani od strane konzervativnih protestanata koji su se pribojavali propadanja njihove religije. Ti spisi su u to vreme pročitani od strane miliona ljudi. Odatle je nastala reč „fundamentalizam“. Stoga je hrišćanski fundamentalizam, kada se posmatra njegovo poreklo, zapravo „protestantski fundamentalizam“. U ovom letku ipak govorimo generalno o hrišćanskom fundamentalizmu.

Fundamentalizam: teška reč

U pokušaju da se razume hrišćanski fundamentalizam nailazi se na tri teškoće:

- Kao fundamentalisti se ne označavaju samo ekstremni protestanti, već i Indusi, Muslimani i Jevreji. Obrnuto, ekstremni katolički i pravoslavni hrišćani, koji takođe postoje, najčešće se ne nazivaju fundamentalistima. To je zbunjujuće. Zato ovaj letak izričito informiše o hrišćanskom fundamentalizmu, koji svoje poreklo vodi iz SAD.
- Ponekad se reči fundamentalizam, fanatizam i terorizam koriste tako da se stiče utisak da su svi oni povezani. To nije tačno. Hrišćanski fundamentalisti jesu često lično fanatični, ali skoro svi odbijaju nasilje. Oni ne vrše terorističke napade.
- Hrišćanski fundamentalisti imaju zajednička uverenja, ali nemaju zajedničku organizaciju. Oni nisu crkva, već pokret. Oni takođe nemaju duhovnog vođu kojeg svi priznaju. Zato su neke grupe vrlo radikalne, a neke manje. Kod protestantskih hrišćana postoje mnogi prelazi između umerenih i fundamentalističkih uverenja. Mnogi fundamentalisti, uprkos njihovih ekstremnih uverenja, žive neupadljivo u nemačkom društvu.

Pokreti sa hrišćansko-fundamentalističkim tendencijama u Nemačkoj i u svetu su Brüdergemeinden (darbisti). Začetnik pokreta je Britanac Džon (John) Nelson Darbi (Darby). Fundamentalistički su pre svega „zatvorena braća“, koji se na engleskom nazivaju „Exclusive Brethren“. Hrišćansko-fundamentalistička uverenja se zastupaju i u Konferenciji za osnivanje zajednica odn. Konferenz für Gemeindegründung (KfG). Ali KfG je samo labava organizacija. Njihove zajednice su samostalne.

Da li je Biblija samo knjiga pravila?

Kada je pre više od 100 godina u SAD nastao hrišćanski fundamentalizam, mnogo ljudi tamo je verovalo da će razum i nauka učiniti religiju suvišnom. Vrlo veliki broj hrišćana se borio protiv toga. Neki su se borili tako što su učili da samo Biblija određuje šta je razumno i šta je prava nauka. Jedan fundamentalistički strateški papir iz 1978. god., tzv. Čikaška izjava, stoga kaže o Bibliji da je „u svemu što tvrdi i uči bez zabluda ili grešaka“. To ne važi samo za ono što Biblija kaže o bogu i Isusu Hristu. To važi i za ono što kaže „o Božjem delovanju u stvaranju, o događajima u svetskoj istoriji“. Na taj način Biblija postaje apsolutno pravi udžbenik i knjiga pravila. Za hrišćane koji nisu fundamentalisti, Biblija nije udžbenik i knjiga pravila. Biblija govori o tome šta je Bog uradio i šta i danas radi. Pre svega govori o Isusu Hristu. Bibliji se čini nepravda ako se pretvara u udžbenik i knjigu pravila i ako se upotrebljava protiv nauke. Hrišćani imaju slobodu da u pitanjima politike, prava i morala donose odluke po svojoj savesti i prema svom razumu. U nauci su hrišćani slobodni da istražuju svet. Nepogrešiv za hrišćane je samo Bog. Nijedno ljudsko biće nije nepogrešivo, čak i ako se poziva na Bibliju. Mnogi hrišćani se zato drže tradicije svoje crkve. Oni imaju poverenje da će ta tradicija za njih pravilno protumačiti Bibliju. Oni ne žele sami da određuju politiku svoje države i ne žele da se svađaju sa naukom.

Koji su problemi fundamentalizma u Nemačkoj?

- Fundamentalistički hrišćani u Nemačkoj žive delom izolovani od većine ljudi, takođe i od većine drugih hrišćana.
- Fundamentalisti nisu zainteresovani da se sporazumevaju sa ljudima koji imaju drugačije uverenje. Oni su zainteresovani za odvajanje. Tako njihove zajednice često postaju nesposobne za kontakt i razgovor sa drugima.
- Ako se traže kontakti, to se često radi zbog namere pridobijanja za sopstvenu veru.
- U mnogim fundamentalističkim zajednicama postoje konflikti, jer se pokušava da se Biblijom odgovori na pitanja na koja se s njom ne može odgovoriti.
- Neki hrišćani smatraju da je čvrst poredak života prema navodnim biblijskim pravilima dobar. Ali oni treba da razmisle: Nije volja Božja da hrišćani žive neslobodno. Božja volja je da daju doprinos sporazumevanju i miru.

Kako se treba ponašati?

Treba da se zna da sve religije mogu da propovedaju na javnim putevima. Većina propoveda i na Internetu. Međutim, verske grupe bez dozvole ne mogu da propovedaju u centrima za azilante ili domovima. Oni ne mogu ulaziti u privatne sobe ili stanove ukoliko nisu pozvani. Oni ne smeju da propovedaju kod dece ako to roditelji ne odobre. Ukoliko se tako nešto desi, nemojte se svađati sa misionarima. Ne reagujte agresivno. Obavestite odgovorne za dom ili krug.

Ako niste zainteresovani za kontakt, odbijte ljubazno i odlučno dodatne susrete. Ukoliko ste zainteresovani za neku grupu ili ste zainteresovani za hrišćansku veru, raspitajte se da li ta grupa ima dobre odnose sa svojom okolinom ili živi izolovano od ljudi u svojoj okolini.

Nemojte pitati samo grupu, već i druge hrišćane. Evan-
gelička i katolička crkva se može kontaktirati širom Ne-
mačke. Možete, primera radi, na Internetu ukucati reči
„Flüchtlingshilfe“ (pomoć za izbeglice) i „evangelisch“
ili „katholisch“ zajedno sa imenom grada u kome se na-
lazite. Dobićete obaveštenja gde se možete informisati
o verskim grupama u tom gradu.

Izdavač EZW u saradnji sa Konferencijom odgovornih za eparhije (Konferenz der Diözesanverantwortlichen) i poverenikom za pitanja svetoznana u rimokatoličkim biskupijama Nemačke kao i Konferencijom poverenika pokrajinskih crkava za pitanja sekta i svetoznana u EKD (Konferenz der Landeskirchlichen Beauftragten für Sekten- und Weltanschauungsfragen in der EKD).

Autor Dr. Hansjörg Hemminger

Prevod USG Übersetzungs-Service AG,
3063 Ittigen (Schweiz)

**Evangelische Zentralstelle für
Weltanschauungsfragen (EZW)**

Auguststraße 80 · 10117 Berlin

Tel. (030) 2 83 95-211 · Fax (030) 2 83 95-212

E-Mail: info@ezw-berlin.de

www.ezw-berlin.de

EZW-Spendenkonto

Evangelische Bank eG · BIC GENODEF1EK1

IBAN DE37 5206 0410 0106 4028 10